

Prof. dr Henryk Malewski

Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, Wilno, Litwa

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze SNPL. Nowe otwarcie¹

(25 września 2020 r., Wilno)

Każde walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze organizacji pozarządowej jest nie tylko podsumowaniem minionego roku i wytyczeniem pewnych kierunków działalności na rok następny, ale też okazją do zastanowienia się nad głębszymi problemami egzystencjalnymi, w tym i dotyczącymi nie tylko strategicznych celów, ale i form codziennej rutynowej pracy. Jaka jest misja SNPL, cele strategiczne i zadania bieżące? Te pytania musimy formułować przed zebraniem sprawozdawczo-wyborczym i podczas nich, kiedy członkowie Stowarzyszenia decydują o absolutorium dla odchodzących władz i szczególnie, głosując na proponowanych kandydatów na nowego prezesa i kandydatów do nowego zarządu. Nowy prezes i nowe osoby w zarządzie wnoszą nowe pomysły i idee, w pewnym sensie „burzą” rutynowe działania poprzedników. *Quo vadis?* To nie jest retoryczne pytanie. Nowy prezes i odnowiony zarząd Stowarzyszenia muszą podjąć ważne decyzje dotyczące nowej kadencji, określić podstawowe cele i zadania, formy i metody działania, generalnie określić strategię SNPL – kontynuacja czy też zupełnie nowe otwarcie? Jako osoba, której członkowie SNPL powierzyli kierowanie działalnością Stowarzyszenia w dwóch ostatnich kadencjach, pragnę podzielić się pewnymi refleksjami z lat 2014–2020 oraz wyrazić nadzieję, że nowe władze SNPL potrafią wypracować odpowiednie do zmieniającej się rzeczywistości strategię, zachowując wszystko to, co było pozytywnego w naszej działalności z lat poprzednich oraz kreśląc nowe zadania, poszukując innowacyjnych form i metod. Ważnymi czynnikami charakteryzującymi działalność SNPL w ostatnich kadencjach były jej ciągłość, transparentność, aktywność, akcentowanie misji Stowarzyszenia, dobra komunikacja, rekrutacja nowych członków, współpraca krajowa i międzynarodowa ze swoimi partnerami oraz wielokierunkowa wymiana informacji.

¹ Tekst był zamieszczony w Informatorze Europejskiej Federacji Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo Technicznych (EFPSNT) „Flash Info” (nr 23, październik 2020 r.): https://www.efpsnt.org/images/aktualnosci/2020/Flash_Info_N_23.pdf.

Musimy pamiętać, że **misją Stowarzyszenia jest konsolidacja potencjału naukowego mniejszości polskiej na Litwie oraz udział w tworzeniu jej elit poprzez działalność naukową, promocję nauki, zachęcanie młodych zdolnych osób do wybierania niełatwej, ale jakże niezbędnej dla Polaków Litwy, ścieżki naukowej.** Celem Stowarzyszenia jest koordynacja działalności jego członków, reprezentowanie i obrona ich interesów oraz wspieranie realizacji tych interesów. Stowarzyszenie kontynuuje i rozwija postępowe tradycje założonego w 1907 r. w Wilnie Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Z powodu pandemii COVID-19 walne sprawozdawczo-wyborcze zebranie SNPL odbyło się tylko 25 września 2020 r. Sprawozdania z działalności prezesa i zarządu SNPL za ubiegły rok i minioną kadencję będą zamieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz w jubileuszowym 20 tomie Rocznika SNPL. W tym tekście pragnąłbym tylko przedstawić kilka faktów z lat 2014–2020, kiedy byłem prezesem Stowarzyszenia oraz podkreślić, że od 2014 r. SNPL jest pełnoprawnym członkiem EFPSNT. Muszę zaznaczyć, że przystąpienie SNPL do EFPSNT było poważną decyzją, która nie tylko wprowadziła Stowarzyszenie na „europejskie salony” i otworzyła nowe horyzonty, ale też postawiła przed nami nowe cele i zadania. Od przystąpienia do EFPSNT aspekt naukowo inżynierski w działalności Stowarzyszenia stał się coraz bardziej widoczny, a jego kulminacją było przewodnictwo w Federacji w roku 2019, co nałożyło na nas nowe obowiązki, ale też wykreowało nowe możliwości współpracy. Muszę podkreślić, że współpraca w ramach Federacji opierała się na zrozumieniu i poszanowaniu odrębności oraz koleżeńskich stosunkach z przyjaciółmi ze stowarzyszeń we Francji, Anglii, Niemczech i Austrii. Szczególne miejsce w tej współpracy zajmował i zajmuje Sekretarz Generalny EFPSNT Kolega Janusz Ptak, który nie tylko był „motorem” wielu inicjatyw, wspierałem organizatorem i koordynatorem, ale dzięki swej energii i naturalnej empatii potrafił zarazić entuzjazmem też innych.

W 2014 r. (jeszcze za kadencji poprzedniego prezesa Bogusława Gruzewskiego) rozpoczęliśmy prace nad nowelizacją Statutu SNPL, które zakończyliśmy jego rejestracją 15 września 2014 r. W znowelizowanym Statucie znalazło kilka znaczących zmian, wśród których warto zaznaczyć ograniczenie możliwości wybierania tej samej osoby na stanowisko prezesa do dwóch kadencji z rzędu, nowe kategorie członkostwa w Stowarzyszeniu etc.²

² Patrz: [http://snpl.lt/files/Statut_SNPL_\(2014_r.\)_red..pdf](http://snpl.lt/files/Statut_SNPL_(2014_r.)_red..pdf).

24 kwietnia 2014 r., kiedy odbyło się walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze SNPL, na którym zostałem wybrany na prezesa, na liście Stowarzyszenia było 58 członków. 25 września 2020 r. na liście członków SNPL mieliśmy: **74 członków zwyczajnych, 5 członków wspierających, 4 członków seniorów oraz 4 członków honorowych**. W lipcu br. doktorat obronił członek wspierający SNPL **Tomasz Bożerocki**. **9 października 2020 r. doktorat obroniła Marzena Mackojć-Sinkevičienė** i zmieniła swój status z członka wspierającego na członka zwyczajnego SNPL.

W latach 2014–2020 działalność zarządu Stowarzyszenia nie tylko została sformalizowana i uporządkowana³, ale i ukierunkowana przede wszystkim na realizację zadań *stricte* naukowych i promujących naukę. Za miniony okres SNPL zorganizowało i przeprowadziło 5 dużych międzynarodowych konferencji naukowych. W 2020 r. VII Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. *Wojna polsko-bolszewicka i jej implikacje dla Europy (aspekty historyczne, geopolityczne, ekonomiczne i kulturowe)* została odwołana z powodu pandemii i restrykcji rządowych, co do przeprowadzania imprez masowych. Ważnym, znaczącym i pozostawiającym trwałe ślad kierunkiem działalności Stowarzyszenia była działalność wydawnicza, której najważniejszym, ale nie jedynym osiągnięciem, było regularne wydawanie w końcu roku Rocznika SNPL. Merytoryczny i edytorski poziom Rocznika SNPL w tym okresie stale rósł. W końcu roku 2014 poczyniliśmy kroki, aby on został oceniany. Nasze czasopismo „Rocznik Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy” (ISSN 1822-3915) pozytywnie przeszło proces ewaluacji ICI Journals Master List 2014, której wynikiem jest przyznanie wskaźnika ICV (Index Copernicus Value) w wysokości **31,06** pkt. Wskaźnik ICV za rok 2015 wzrósł do **44,20**, a za rok 2018 wskaźnik ICV wynosił już **65,37** pkt.

Ważnym kierunkiem działalności naukowej Stowarzyszenia były międzynarodowe kongresy i konferencje naukowe⁴. Tylko w ostatnich latach uczestniczyliśmy, jako przedstawiciele SNPL, w kilku znaczących kongresach o zasięgu światowym:

³ W latach 2014–2020 zostało przeprowadzonych 68 posiedzeń zarządu SNPL – patrz: <http://snpl.lt/protokoly.php>.

⁴ Więcej patrz w Rocznikach SNPL, które są zamieszczone na stronie internetowej – <http://snpl.lt/archiwum.php>.

- w czerwcu 2016 r. we Wrocławiu odbył się **XXV Kongres Techników Polskich oraz III Światowy Zjazd Inżynierów Polskich**, w którym uczestniczyłem jako przedstawiciel SNPL;
- **V Kongres Polskich Towarzystw Naukowych w Świecie**, zorganizowany przez Polską Akademię Umiejętności w Krakowie w październiku 2017 r., na którym zaprezentowałem referat o Stowarzyszeniu opracowany wspólnie z poprzednimi prezesami Stowarzyszenia;
- 11–14 września 2019 roku w Pułtusku odbyło się **II Światowe Forum Nauki Polskiej poza Granicami Kraju** zorganizowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. W jego obradach aktywnie uczestniczyli prof. dr hab. Romuald Brazis (*online*), doc. dr Barbara Dwilewicz, dr Renata Karpicz, prof. dr Henryk Malewski, prof. dr Wojciech Stankiewicz, dr Mirosław Szejbak⁵;
- w dn. 13–15 czerwca 2019 r. nasi przedstawiciele prof. dr Wojciech Stankiewicz i dr Mirosław Szejbak aktywnie uczestniczyli w Krakowie w **IV Światowym Zjeździe Inżynierów Polskich oraz XXVI Kongresie Techników Polskich**.

SNPL każdego roku samodzielnie organizuje międzynarodowe konferencje naukowe:

- 2019 r. VI Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. *Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej i...* (aspekty historyczne, społeczno-polityczne, prawne i kulturowe);
- 11 października 2019 r. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-techniczna pt. *Rola nauki i techniki w szybko zmieniającej się rzeczywistości* – konferencja była zorganizowana przy wsparciu Sekretariatu Generalnego EFPSNT;
- 2018 r. V Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa *Setna rocznica rozpadu imperiów. Państwa narodowe a kwestia mniejszości narodowych w Europie* (aspekty historyczne, społeczno-polityczne, prawne i kulturowe);
- 2017 r. IV Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa *Nauka a oświata mniejszości narodowych w Europie: wczoraj,*

⁵ Szerzej o tym zob.: *II Światowe Forum Nauki Polskiej poza Granicami Kraju (Pułtusk, Polska)*, „Rocznik SNPL”, 2019, t. 19, s. 480–482.

dzisiaj, jutro (aspekty edukacyjne, społeczno-polityczne, prawne i historyczne);

- 2016 r. Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. *Mniejszości narodowe – szansą, wyzwaniem czy zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego?*
- 2015 r. Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt. *Integracja i wyłączenie: prawa językowe mniejszości narodowych w Europie.*

SNPL każdego roku współdziałała w organizacji tradycyjnej międzynarodowej konferencji „Nauka a jakość życia” (głównym organizatorem jest USPV z prof. Romualdem Brazisem na czele). Uczestniczyliśmy i wspieraliśmy organizację szeregu innych konferencji, w tym: w październiku 2019 r. Stowarzyszenie Elektryków Polskich z okazji swego stulecia zorganizowało w Wilnie konferencję naukową pt. *Rozwój elektryki w Wilnie i działalność Stowarzyszenia Elektryków Polskich* czy we wrześniu 2019 r. Międzynarodową Konferencję Naukową pt. *Litwa–Polska: Warsztaty z fizyki i technologii* (*Lithuania–Poland: Workshop on Physics and Technology*).

Stowarzyszenie nie mało uwagi udziela działalności promującej naukę: każdego roku organizuje konkursy dla młodych naukowców i studentów; prowadzi wykłady dla słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku i prelekcje dla uczniów szkół Wileńszczyzny.

Działalność SNPL była prowadzona planowo, gdyż po każdym walnym sprawozdawczym zebraniu był opracowywany roczny plan działań, w którym były przewidziane podstawowe działania. Zarząd także opracowywał strategię swej działalności na kadencję.

Na walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym, które odbyło się 25 września 2020 r. na nowego prezesa SNPL jednogłośnie został wybrany **prof. dr Wojciech Stankiewicz** (Fot. 1). Prof. dr Wojciech Stankiewicz w Stowarzyszeniu działa od jego powstania, kilkakrotnie piastował stanowisko zastępcy prezesa SNPL.

W nowo wybranym zarządzie SNPL mamy osoby, które pracowały w nim w poprzedniej kadencji, są to: **doc. dr Barbara Dwilewicz** (językoznawca), **dr Jan Kolenda** (fizyk), **doc. dr Krystyna Moroz-Łapin** (informatyk), **dr Mirosław Szejbak** (matematyk). Do zarządu także zostali wybrani: **dr hab. Alina Grynia** (ekonomista), **dr Renata Karpicz**

Fot. 1. Prof. dr Wojciech Stankiewicz.

Źródło: archiwum autora.

(fizyk), **prof. dr Aleksander Waszkiewicz** (prawnik) i **dr hab. Jarosław Wołkonowski** (politolog).

Uczestnicy walnego zebrania nie tylko pozytywnie ocenili działalność poprzednich władz SNPL, nie tylko złożyli gratulacje dla nowego prezesa i odnowionego zarządu Stowarzyszenia, ale też wystąpili z szeregiem propozycji i inicjatyw. Przy filiżance herbaty (przestrzegając zasad dystansu społecznego wymuszonego przez pandemię COVID-19) członkowie Stowarzyszenia jeszcze długo dyskutowali o miejscu Stowarzyszenia w życiu społecznym, problemach oraz perspektywach.